

AG 49 - Industriell limning

Utsänt elektroniskt till
medlemmarna AG 49

2122/03
2003-11-10

PROTOKOLL

fört vid sammanträde med AG 49 **den 21 maj 2003** hos CSM-Materialteknik AB, Linköping

Närvarande: Johan Jillestam (ordf.), Stellan Carlson (sekr), Leif Barkvall, Åke Dolk, Göran Ishagen, Heléne Karlsson, Henrik Jansson, Tommy Mattsson, Tony Nilsson, Sven-Ove Olsson, Lars Wistfors, Elisabeth Englund, 3M.

§ 1 Mötets öppnande

Interimsordförande Johan Jillestam hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

Ordet lämnades över till vårt värdföretag Lars Wistfors, CSM-Materialteknik AB.

CSM-Materialteknik AB är Nordens ledande materialtekniska kunskapsföretag med egna laboratorieresurser. CSM tillhör affärsområdet Technical Support and Services inom SAAB-koncernen med 14.000 anställda.

CSM finns i Linköping och Karlskoga med ca 132 anställda och med en omsättning på 115 MSEK. Företaget utför konsultjobb inom fogning och skadeutredningar samt har en omfattande provningsverksamhet. Lars är chef för den polymera sidan.

Man har naturligtvis gjort mycket arbeten inom SAAB men tyvärr så går flygindustrin på lågvarv vilket medfört att arbeten inom detta område har minskat väsentligt för CSM.

Gruppen gjorde efter en välsmakande lunch ett besök hos SAAB Aerospace AB och fick en intressant insyn i produktion av flygkomponenter och då främst tillverkning (limning) av vingroder och lastluckor till Airbus 340.

§ 2 Dagordningen

Dagordningen godkändes.

§ 3 Medlemsfrågor

Mötet valde enligt Johan Jillestam till ordinarie ordförande i AG49 som därmed efterträdde Johnny K. Larsson.

§ 4 Rapport från medlemmarna

Leif Barkvall visade en digital instruktionsfilm som han låtit göra om sandwichlimning. Vi fick även studera deras engångsspridare som säljs i stor omfattning.

<i>Postadress/Postal address</i>	<i>Besöksadress/Office address</i>	<i>Telefon/Telephone</i>	<i>Telefax</i>	<i>E-mail</i>	<i>Bankgiro</i>
Svetskommissionen				svetskom@svets.se	711-2154
Box 5073	Grev Turegatan 12A	Nat. 08-791 29 00	Nat. 08-679 94 04	Web location	Postgiro
S-102 42 Stockholm	Stockholm, Sweden	Int. +46-8-791 29 00	Int. +46-8-679 94 04	www.svets.se	53917-1

Elisabeth Englund, 3M som ersatte Roger vid detta möte påtalade att de har märkt ett starkt ökat intresse för limning och tejping från industrins sida. Att tejpa metaller har blivit en allt intressantare teknik.

Kan i olika sammanhang ersätta metoder som nit, bult/skruv, punktsvets.

Tony Nilsson informerade om att SSAB Tunnsplåt är engagerad i ett projekt hos Institutet för Metallforskning om utmattning av limmade detaljer. Information om projektet är tillsvidare belagt med sekretess. SSAB tar fram en fogningshandbok som även kommer att inkludera limning.

Göran Ishagen informerade om att nu kommer den första flytande "villa Näckros" att ställas ut vid varvsholmen i Kalmar. Huset är byggt i Compos system Master-sandwich som består av ett ytterhölje av stål och glasfiber och en innerkärna av termoplast. Han menar att limmade sandwichkonstruktioner kommer sannolikt att bli omfattande inom byggsidan.

Man arbetar nu på en lovande lösning för nybyggnation/renovering av balkonger, ett behov av 8-10.000 element.

Åke Dolk informerade att han är engagerade i limfrågor gällande ett nytt tågsätt som Bombardier diskuterar med SL Stockholm. Bombardier förbjuder isocyanater.

§ 5 Forskning vid högskolor och institut

Heléne meddelade att IVF får uppdrag från industrin gällande limning av metall/plast, trä, keramer och plast/trä.

Man deltar i följande VAMP-projekt:

COMFIX IVF- Hälsa och arbetsmiljö, kvalitet NDT/QA, applicering (simulering)

ALF (Användning av avancerade lättviktsmaterial i fordonstak.

EU-projekt som behandlar elektriskt ledande lim, ytor, miljö och simulering.

Material/lim-val

- Konstruktörslotsen
- KOK-boken (Konstruktören och Kemikalier)

§ 6 Utbildning och konferenser

Fraunhofer- Institutet, Bremen genomför aktivt DVS-EWF- European Adhesive Engineer utbildning Med 8 kurser under 2003, alla fullbokade.

Adhesive Specialist part I: Basics of Adhesive Bonding Technology, 4 kurser.

Part II: Adhesive Bonding of Metals and other Materials, 4 kurser

Part III: Adhesive Bonding of Plastics and other Materials, 5 kurser

Adhesive Specialist-Examination, 3 kurser

Adhesive Bonder, 5 kurser

I Sverige finns högre utbildning på Chalmers, Teknisk design

Chalmers Lindholmen, Inst för maskinteknik.

Tommy Mattsson nämnde att IUC, Olofström genomför limutbildning. Stellan följer upp detta.

Kursen för Arbetsmiljö vid industriell limning som Svetskommissionens kursverksamhet planerar att genomföra är inte fastställd.

Stellan informerade om att Tekniska Mässan som äger rum den 7-11 oktober kommer tillsammans med Svetskommissionen att anordna Svetsforum en öppen seminariedel. Eventuellt kan något om limning även ingå.

§ 7 Standardisering

Svetskommissionen diskuterar med SIS om att liksom inom svetsområdet där SVK arbetar fram standardförslag även samarbeta avseende limning och limteknik. Här skulle AG 49 kunna vara referensgrupp. Vi avvaktar SIS besked.

§ 8 Vilka är de mest akuta behoven inom industriell limning

Vid en kort brainstorming fastställdes att behov för industriell limning föreligger inom områdena:

- Utbildning
- Produktionsteknik
- Kvalitetssäkring
- Behov av nya lim som ersätter isocyanater. Detta verkar bara vara en frågeställning i Sverige.

Dessa behovsområden kommer att successivt behandlas vid kommande möten.

§ 9 Information via Svetsen och AG49:s webbplats

Sekreteraren efterlyste notiser artiklar att publicera i tidningen för att sprida information om limning.

§ 10 Övriga frågor

Förelåg ej.

§ 11 Nästa möte

Leif föreslog att vi kanske kunde besöka EKA Chemicals AB i Bohus och bli informerade om högttemperaturlim. Mötet enades om detta och Leif tar kontakt med Jan-Allan Johansson på EKA C för att höra om vi är välkomna. Tidpunkt föreslogs till 19 november 2003.

§ 12 Mötets avslutande

Ordförande tackade Lars W. för det fina värdskapet och förklarade mötet avslutat.

Vid pennan

Stellan Carlson
Skr